

Decàleg per acompanyar els esplais des de la Sinodalitat

ÍNDEX

01. Introducció

02. BLOC 1. Què és l'esplai?

03. BLOC 2. Les relacions a l'esplai

04. BLOC 3. Actituds per acompanyar

05. Annex: El vaixell

01. INTRODUCCIÓ

Aquest manual neix de la tasca compartida de la taula de consiliaris diocesans del Moviment de Centres d'Esplai Cristians Catalans (MCECC). El seu origen es remunta a una xerrada que en Jordi Lleixà va oferir durant les Jornades de Consiliaris, centrada en la manera d'acompanyar sinodalment els esplais. A partir d'aquella ponència es van recollir deu premisses fonamentals, que amb el temps han anat madurant, s'han ampliat i hem reflexionat conjuntament, fins a donar forma al document que avui teniu a les mans.

Amb aquest decàleg sobre l'acompanyament dels esplais per part dels seus consiliaris i consiliàries, volem assolir un doble propòsit. D'una banda, reivindicar i enfortir aquesta figura, donant-li més presència, sentit i profunditat dins de tots els esplais del MCECC. Ens inspira el magisteri del papa Francesc, que ens convida a fer dels esplais espais de portes obertes, on tothom hi té cabuda i on l'acompanyament en la fe es viu des d'una mirada sinodal, participativa i propera, tal com l'Església ens anima a fer.

De l'altra, també volem fomentar que cada vegada més persones laiques —antics monitors i monitores, familiars o adults de referència— puguin exercir aquesta missió d'acompanyament en la fe dins dels Centres i Clubs d'Esplai. Per aquest motiu hem considerat oportú editar aquesta guia senzilla i visual, pensada perquè serveixi tant per als consiliaris i consiliàries que ja desenvolupen aquesta tasca, com per als que vindran en el futur, així com per als equips de monitors i monitores, per tal que puguin comprendre millor quin és aquest rol i per què és tan essencial dins l'estructura de l'esplai.

Volem expressar un agraïment especial a tots els consiliaris i consiliàries que han compartit les seves reflexions i aportacions en l'elaboració d'aquest document, així com a l'equip de Presidència del MCECC, pel seu suport, impuls i treball conjunt. Esperem sincerament que aquesta guia sigui una eina útil, inspiradora i al servei dels esplais, i que ens ajudi a continuar creixent plegats en la fe i en el compromís comunitari.

BLOC 1. Què és l'esplai?

Esplai com a lloc de missió i de frontera

Lloc de primera evangelització, oportunitat pastoral a les nostres parròquies.

Actituds de fons

- Descentralitzar-nos, posar al centre l'equip de monitors/es.
- Viure en actitud de conversa, no de conquesta.
- Veure el joc com a lloc teològic.
- Comprendre que l'esplai ajuda a:
 - Viure la vida cristiana.
 - Entendre el servei.
 - Discernir la vocació.
- Tenir autoritat, no poder.
- Tenir la ment oberta a totes les realitats.
- Valorar les famílies com a agents educatius.
- Utilitzar la metodologia “acollir, escoltar, acompanyar”, en aquest ordre, per posar-nos al servei, tal com diu l'Evangelí.

Bones pràctiques

- Aprofitar els moments de bon dia i bona nit per al treball de la fe.
- Els moments de bon dia són un bon espai per oferir el dia, per treballar algun desig per a aquell dia, per reconèixer que Déu està amb nosaltres.
- Treballar durant algun d'aquests dos moments la vida d'un sant, com es fa a l'esplai: amb personatges, amb un CI que parla de la vida del sant per presentar-lo als infants...
- Els moments de bona nit són una estona d'acció de gràcies i de demanar perdó, reconeixent que Déu ens ha acompanyat, que ens perdona, i que ens dona un bon son.
- Parlar del lloc comú de tots des de la frontera:
 - El desig de felicitat.
 - La necessitat de ser estimat.
 - L'anhel de pertinença.
 - La vida segons les virtuts cristianes.
 - L'humanisme cristià.

Tots aquests elements els trobem i els vivim en l'esplai.
Cal veure'ls i reconèixer-los.

- Crear colònies amb família.
- Trobar gent que a partir de l'esplai s'ha trobat amb la vida cristiana.
- I altres exemples de bones pràctiques dels Centres i Clubs d'Esplai del MCECC.

L'esplai com a lloc on donar testimoni del saber fer de Jesús

Minories Creatives, amb la idea de J. Ratzinger. Procurar transmetre l'ètica i l'humanisme cristià des de l'educació en el lleure. L'esplai té un catalitzador molt concret que és Jesús. Fer la proposta clara de la figura de Jesús.

Actituds de fons

- Presentar Jesús com un model atractiu, com el nostre segell, la nostra marca. Jesús és el bon monitor.
- Estar atent a la set dels monitors/es, Jesús parla allà.
- Ser testimonis de Jesús.
- No diluir la humanitat i la divinitat de Jesús.
- No tenir por a parlar de Jesús, a parlar del fet que Ell és viu, que Ell fa de monitor amb nosaltres.
- Presentar el cristianisme de la mà o en conjunt amb altres tradicions religioses (diàleg interreligiós).

- Mostrar Jesús com una persona propera que es pot anar estimant, i dialogar-hi a través de l'Evangelí i la pregària personal.
- Presentar també altres vides de persones més recents que han estat referents de valors humans i cristians i que puguin estar més a prop d'alguns joves.
- Posar exemples del seu dia a dia, i presentar Jesús en clau del segle XXI.
- Partir de la seva vida per veure com l'Evangelí ens parla d'això.

Bones pràctiques

- Cuidar el vocabulari.
- Aprofitar les xarxes socials com a recurs de divulgació. Fer difusió de perfils que interessin els monitors/es.
- Actualitzar el llenguatge.
- Catequesi sobre la Christus Vivit, capítol IV, “Jesús, veritable Déu i veritable home”.
- Formacions per a monitors/es, en clau catecumenal i de coneixement de la institució en la qual es presta el servei voluntari com a monitor/a.
- Proposar activitats per fer amb infants i joves, especialment voluntariats i campanyes.
- Pregar l’Evangeli i deixar que els mateixos monitors/es el meditin i en puguin expressar els ressons.
- La nostra presència, i més endavant la confiança, farà que sorgeixin converses, preguntes o dubtes.
- Donar importància a la música com a eina de pregària i reflexió.

- Tema de la meditació i espais de silenci com a eina d'espiritualitat i fe.

BLOC 2. Les relations a l'esplai

La importància de la relació personal amb els monitors i monitores

El tu a tu personal. Anar al seu món, a la seva acció com a educadors, i a tota la seva vida. L'Evangelí en la seva vida.

Actituds de fons

- Tota vida humana és, en el fons, un Evangelí. Hem de saber trobar Déu en allò que ja vivim i som.
- Estar en diàleg amb Jesús.
- Propiciar la relació personal, nascuda des de la confiança.
- Estimular els joves perquè es facin preguntes.
- La importància del llenguatge a l'hora de comunicar.
- Saber escoltar més que parlar.

Bones pràctiques

- Tenir trobades calendaritzades amb els monitors i monitores, de forma individual, que siguin disteses, on poder parlar amb ells de les seves preocupacions, de les seves angoixes, de la seva vida, i també de l'esplai.
- Fer un cafè amb el director responsable cada un cert temps, de forma freqüent.
- Alguns exemples són els acompanyaments espirituals dels monitors i monitores de l'esplai per part del mossèn que podem trobar en Centres i Clubs d'Esplai del MCECC.
- Partir de la importància del ministeri relacional.
- Felicitar els sants i aniversaris dels monitors i monitores i aprofitar per parlar-los del seu sant.

Treball acompanyant en equip

No és un esforç individual, sinó que s'acompanya de manera conjunta.

Actituds de fons

- Prendre consciència que l'enviament es fa en comunitat, com Jesús que ens envia de dos en dos.
- Buscar fórmules per a la comunicació assertiva entre esplai i parròquia, a través de consiliaris/àries, mossèn, equip de monitors/es i famílies.
- El mossèn no ha de ser l'única persona que acompanyi l'equip de monitors/es, és un treball en equip.

Bones pràctiques

- Trobar exmonitors/es i/o adults/es referents, per exemple famílies, que puguin ajudar el mossèn en la seva tasca, fer de consiliaris/àries i de pont entre l'equip de monitors/es i el rector.
- L'equip parroquial/entitat titular i, en conseqüència, la figura del consiliari/ària, és també part de l'equip de responsables de l'esplai. L'abordatge de les qüestions ha de ser conjunta, cadascú des de les atribucions que té, però sempre amb consciència d'equip. Això implica la participació en reunions periòdiques, la consulta al consiliari/ària abans de prendre decisions definitives i de comunicar-les al conjunt de l'equip de monitors/es o a famílies, etc.
- Fer-se present als actes d'inici i cloenda de curs. Buscar espais per treballar conjuntament amb les famílies i fer-les protagonistes també de l'educació en el lleure.

- Acompanyar els Centres i Clubs d'Esplai a les trobades i a la Nit dels Animadors/es de la Fe del MCECC. Viure la fe en espais comunitaris amb altres realitats, enriqueix.
- Aparèixer en algun moment de l'activitat d'esplai, i comentar amb els monitors/es com ha anat.
- Detectar propostes per fer amb els equips.
- Podem trobar exemples de bones pràctiques en molts Centres i Clubs d'Esplai del Moviment.

Fraternitat

La proposta cristiana anhela la fraternitat universal. Ningú se salva sol. El Centre o Club d'Esplai ha de mostrar que és possible una vida fraterna en el lloc on es troba.

Actituds de fons

- Servir acompanyats.
- Valorar el treball en equip que fan els monitors/es.
- Viure la relació amb un acompanyar conjuntament.
- Reconèixer que l'esplai és un lloc on tots hi cabem, del qual tothom se'n sent part, on es dona una veritable fraternitat.
- En la fraternitat no hi ha etiquetes de “millor o pitjor cristià”. Els joves volen sentir-se aollits tal com són, i aquesta és l'experiència evangèlica que podran tenir en un ambient parroquial.
- Sentir-nos “salvats i estimats” per un Déu-Amor que és aollidor i que s'expressa a través de les relacions humanes.

Bones pràctiques

- Les activitats que les famílies munten als centres i clubs, que viuen la fraternitat real i que esdevenen un referent per a l'equip.
- Buscar experiències que gràcies a l'esplai ens permetin viure conjuntament realitats inimaginables.
- Fer partícips els monitors/es dels moments de preparació del treball de la fe. Fer reunions conjuntes i, si escau, dividir les tasques a realitzar.
- Entendre que l'acció educativa de l'esplai és, ja de per si, evangèlica perquè genera vincles d'amistat en un entorn segur.
- Aprofitar l'acció social de la parròquia per viure la fraternitat. Per exemple, el treball amb Càritas.
- La importància de la comunitat de la qual es forma part. Participar dels consells parroquials, d'activitats amb altres seccions de la comunitat...

BLOC 3. Actituds per acompanyar

Deixar-se portar per l'Esperit Sant

Amb confiança, entenent que som enviats.

Actituds de fons

- Confiar que som enviats a la parròquia, on hi ha l'esplai, una realitat parroquial, i eclesial.
- Estimar l'esplai.
- Ser molt creatius.
- No tenir pressa, si semblem a la llarga sortirà.
- Atrevir-se a proposar i a participar.
- Confiar que Déu actua en els monitors/es. Descobrir com, de fet, ja ho està fent.
- Quan arribem a una parròquia nova que té un Centre o Club d'Esplai, cal que n'entenguem la història i el sentit. Som servidors i servidores a la comunitat parroquial (que ja hi era abans que nosaltres i seguirà sent-hi després). Cal entendre que som persones de pas i el projecte és més gran que l'individu.
- Entendre el context social dels joves.
- Deixar-se acompanyar i assessorar pel MCECC.

Bones pràctiques

- L'Eucaristia en el marc de l'esplai, ja sigui setmanal, mensual o trimestral. Un bon lloc per confiar en l'Esperit Sant.
- Pregar per l'equip de monitors/es cada dia.
- Oferir espais de pregària conjunts i que puguin espais de descoberta de què pot ser una pregària.
- Fer un moment de pregària en les estones de trobada de l'equip de monitors/es, reunions, etc.
- Aprofitar els moments de festa i celebració per compartir i reconèixer com actua l'Esperit Sant.
- Exemples com els caps de setmana de MAGIS, la Nit dels Animadors i Animadores de la Fe, el viatge a Taizé...

Presència i paciència

Perquè el camí és llarg, i gradual. Anem fent passos petits.

Actituds de fons

- Entendre què és l'esplai, de què serveix i què hi podem esperar. Podeu trobar més informació en aquest [enllaç](#). [1]
- Saber que l'Església acompanya sempre.
- Proposar processos, no esperar tenir el recorregut fet el primer dia, tenir més aviat un desig de procés.
Per exemple:
 - Conèixer l'equip.
 - Participar de la seva vida.
 - Proposar trobades puntuals.
 - Convidar-los a alguna sortida.
 - Convidar-los a un grup de formació o proposar de fer-ne un amb ells.
 - Generar deixebles.

- Saber lluitar les batalles justes (no embarrancar-se en possibles conflictes/confrontacions que difícilment porten enlloc).
- Guanyar-se els monitors i monitores.
- No fer grans discursos: tal com som, eduquem i som exemple. La importància de l'exemple, el millor testimoni és l'acció.
- Entendre les inquietuds dels joves avui.
- Acollir la ràbia i frustració.
- Generar espais d'esperança i reconciliació, no de judici o de confrontació.

[1] Trobareu més informació a l'apartat "Coneix i vine a l'esplai" de la web del MCECC. El podeu trobar aquí: <https://www.peretarres.org/mcecc/centres-esplai/vine-al-esplai>.

Bones pràctiques

- Participar dels espais puguem, allà on ens conviden, pot ser el primer pas.
- Fer-se present en la vida de l'esplai.
- Acompanyar-se dels recursos i espais que proporciona el MCECC. Ser protagonistes del Moviment.
- Formacions per a monitors/es que proposa el rector, el consiliari/ària, o l'equip de pastoral. Cal tenir molta paciència, i entendre la gradualitat.
- Presència i participació a les activitats d'estiu. És un espai ideal per al treball de la natura des de la fe.
- Podem trobar molts exemples de bones pràctiques en els Centres i Clubs d'Esplai del Moviment.

L'escolta, que demana atenció i estima

Escotar el seu llenguatge i les seves necessitats. Saber entendre on són, i fer-nos entendre amb les seves preguntes. Partir de la realitat que tenim.

Actituds de fons

- Voler escoltar més que ser escoltat.
- Fer “olor d’ovella”.
- Reconèixer la petjada de Déu en l’altre.
- L’escolta comporta molt de silenci i poc de judici.

Bones pràctiques

- Estar atent a allò que busquen, per poder fer la proposta cristiana a la seva vida.
- Oferir altres espais de participació en la vida parroquial que els puguin ser d'interès: xerrades o cinefòrums que s'organitzin, música per a eucaristies si toquen instruments, etc.
- Oferir als monitors que potser no encaixen a l'esplai altres propostes de voluntariat perquè els coneguin, a l'espera que puguin trobar el seu camí.
- Els joves d'avui en dia tenen un gran desig de veritat, coherència i no sentir-se sols, de sentir que formen part de quelcom.

La importància dels petits detalls

Per poder acompanyar amb agraïment allò que es fa. Valorar la seva tasca i la seva realitat. Creure en l'esperit transformador de l'esplai.

Actituds de fons

- Prendre consciència dels petits detalls.
- Tenir una mirada profunda de la realitat.
- Cuidar el tacte i la naturalitat.
- Voler implicar-se.
- Cuidar els monitors i monitores.

Bones pràctiques

- Tenir petits detalls amb els monitors/es: portar-los berenar, escoltar-los, felicitar-los pels aniversaris, saber-ne el nom, què estudien, interessar-se per la seva vida.
- Cuidar l'espai per facilitar les coses.
- Reconèixer la tasca que fa l'esplai.
- Compartir les celebracions importants.
- Treure el cap pel centre o club, escoltar-los, conèixer-los.
- Participar dels moments en què ens conviden.
- Posar-se el fulard, la samarreta de l'aniversari, portar el marxandatge de l'esplai, etc.

No tenir por al conflicte

Perquè hi ha moments en què el conflicte és necessari i perquè amb els joves hi ha conflicte. Cal saber escollir les batalles des de l'Amor, com un Pare, que ha de brollar de l'amor i ha de tenir un sentit. Hem de marcar línies vermelles i lluitar les lluites justes, amb intel·ligència.

Actituds de fons

- Saber lluitar les batalles justes.
- Comprendre que educar vol dir a vegades corregir, però fer-ho com ho fa Jesús a l'Evangelí.
- Saber perdre... per guanyar per al cel.
- No voler apagar el ble que vacil·la.
- No voler tallar de soca-rel, sinó delimitar amb tacte i precisió on és que hi ha el possible problema.
- No crear conflictes innecessaris.
- Conèixer la història i el funcionament, i fer-ho desde la negociació.

Bones pràctiques

- Tenir persones que acompanyen i corregeixen, que marquen les línies vermelles amb delicadesa.
- Definir les línies vermelles, no tenir por a parlar-ne, però fer-ho tots junts i des de l'amor.

05. El vaixell

Som en un vaixell, la barca de Jesús, que és l'Església on tots som cridats a pujar-hi, veiem com l'acompanyament als esplais des de la sinodalitat troba en la imatge del vaixell el lloc ideal per treballar.

Veiem que cada punt és un lloc, una part del nostre vaixell, on entenem què és l'esplai, quines són les relacions fonamentals dins l'esplai, i quines són les actituds de fons perquè aquest vaixell navegui, i ens porti cap a Ítaca, cap al Regne del cel.

Consulta el dibuix

www.peretarres.org/mcecc